

Monumentnummer*: 530882

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 07 juni 2010
Kadaster deel/nr 82723/37

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Vlissingen		Vlissingen		Zeeland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Stationsplein	5			4382 NN	Vlissingen		
Stationsplein	3			4382 NN	Vlissingen		
Stationsplein	1			4382 NN	Vlissingen		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Vlissingen		C				1993	
Vlissingen		C				1982	

Omschrijving**

Inleiding

KOPSTATION gebouwd in 1950 in een decoratieve 'shake-hands'-architectuur naar ontwerp van Sybold van Ravesteyn (1889-1983) ter vervanging van het door oorlogsschade verwoeste laatnegentiende-eeuwse station en met gebruik van (delen van) de vooroorlogse perrons, perronoverkappingen en muurwerk. Aan de buitengevels van het station zijn vier gepolychromeerde keramiekbeelden van Jo Uiterwaal (1897-1972) geplaatst in samenhang met het architectonisch concept en met voorstellingen die verwijzen naar de spoorverbinding en de provincie Zeeland. Het ontwerp is mede beïnvloed door Italiaanse voorbeelden. In het hoofdgebouw bevinden zich de hal en restauratie. In de westelijke vleugel de fietsenstalling. Ten opzichte van de voorganger sloot de nieuwbouw aan de oostzijde dichter aan bij het veer Vlissingen-Breskens, vanwaar een grote passagiersstroom te verwachten viel. De voorgevel van het station is meer naar het noorden opgeschoven ten behoeve van een ruim aangelegd verkeersplein met busstation aan de voorzijde. Achter het station een vrijstaand dienstgebouw uit de bouwtijd. Voor de ingang van de fietsenstalling staat een door de gemeente geschonken natuurstenen bloembak met beeldhouwd NS-embleem en opschrift 'Vlissingen 1950'.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het STATIONSGEBOUW is dwars op de eindsporen geplaatst en opgetrokken in gele baksteen met een verdiepte voeg. De lage gevels worden afgesloten door een brede in oker geschilderde betonnen kroonlijst. De voorgevel wordt gekenmerkt door twee halfronde topgevels tussen rechtgesloten geveldelen. De topgevels worden geaccentueerd door bollen ter zijden en schildvormige ornamenten op de toppen. Onder de linker topgevel de toegang tot de stationshal. Onder de rechter topgevel vensters van de restauratie. Op het midden van de voorgevel een klok in een decoratieve betonnen omlijsting. Om de zuidoosthoek van het station, ter plaatse van de restauratie en voormalige wachtruimte, een smal verhoogd terras met lage natuurstenen balustrade. De voorgevel wordt geleed door brede raam- en deurpartijen in natuurstenen rechtgesloten omlijstingen, natuurstenen vierkante gecanneleerde pilasters met een betonnen kroonlijst, en door gestileerde klassieke elementen, zoals consoles onder de kroonlijst. De eerste en laatste travee van de voorgevel hebben verticale raampartijen met halfronde onder- en bovenzijden in een decoratieve natuurstenen omlijsting. Tegen de halfronde topgevels zijn keramiekbeelden op geprofileerde natuurstenen consoles geplaatst. De oorspronkelijk roomkleurige en thans grijs gekleurde figuren zijn voorzien van attributen van het spoor, landbouw en visserij, waarvan sommige in rood, blauw, geel of goud gekleurd. De westelijke zijgevel wordt geleed door vierkante gecanneleerde pilasters met een betonnen kroonlijst ter weerszijden van een verhoogd middendeel onder een segmentboogvormige daklijst. In het midden van de gevel een gepolychromeerd beeldhouwwerk van het wapen van Zeeland. In de zuidelijke hoek van de westgevel nog een verticale raampartij met halfronde onder- en bovenzijden in een decoratieve natuurstenen omlijsting. Aan de perronzijde wordt het hoofdgebouw afgesloten door de hergebruikte achtergevel van de laatnegentiende-eeuwse voorganger, met decoratief metselwerk en bijpassend gedetailleerde deur- en raampartijen. De westelijke helft van hoofdgebouw bevat de hal met tongewelf achter de topgevel en aan de rechterzijde de - thans afgesloten - loketten met gepolijste natuurstenen omlijstingen en de voormalige bagagebank. De vloer van de hal is belegd met grijze kwartsiettegels en roze-rode tegels in een rasterpatroon. De oostelijke helft van het hoofdgebouw bevat de restauratie en de thans tot keuken bestemde voormalige wachtruimte derde klasse.

In de westelijke - iets teruggelegen - vleugel met drie vijfhoekige vensters de fietsenstalling, waarvan het muurwerk aan de binnenzijde tot het oude station behoorde. Aan de zuidzijde zijn deze muren bekleed met het gele metselwerk van het nieuwe station. De ingang van de fietsenstalling wordt gemarkeerd door een luifel met cassettenplafond op natuurstenen kolommen. De entree en het naastgelegen venster zijn halfrond gesloten. Links van de entreepartij tegen de gevel een gepolychromeerde beeldengroep, voorstellende een man- en vrouwspersoon met attributen van spoorwegen en landbouw. In de achtergevel van de fietsenstalling is de aansluiting op de perronoverkappingen zichtbaar, met daarin de boog voor een derde (niet gerealiseerde) perronkap. Aan de perronzijde is de westelijke vleugel verbonden met een rechthoekig DIENSTGEBOUW, mogelijk (deels) een restant van de laatnegentiende-eeuwse voorganger. Achter de fietsenstalling een vrijstaand dwarsgeplaatst éénlaags DIENSTGEBOUW in verwante vormgeving, op een hoge plint en met brede dakoverstek. Op een deel van de PERRONS (aangegeven op de bijgevoegde kaart) nog de laatnegentiende-eeuwse houten overkapping op gietijzeren kolommen met compositie kapitelen.

Waardering

Het langgerekte KOPSTATION te Vlissingen is van algemeen belang als karakteristiek en laatst integraal overgebleven werk van een van de meest toonaangevende stationsarchitecten van Nederland in het midden van de twintigste eeuw, Sybold van Ravesteyn, voor wiens oeuvre de gebogen lijn en de toepassing van beeldende kunst in samenhang met een heldere ruimtelijke organisatie en een mede op Italiaanse voorbeelden geïnspireerde monumentaliteit kenmerkend is, naast de zorgvuldige detaillering en materialisatie, zowel in- als uitwendig. Het prominent nabij de veerhaven gesitueerde station is tevens van grote cultuurhistorische waarde wegens

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de directe relatie met de wederopbouwopgave als herstel van de oorlogsverwoestingen die de strategisch gelegen havenstad aan de Schelde heeft ondergaan. Het functionele doch decoratief behandelde stationsgebouw in gele baksteen met geprononceerde omlijstingen in een classicistische, symmetrische vormtaal is verder van grote architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard toonbeeld van een combinerende wederopbouwarchitectuur, waarbij nog na de oorlogsschade gespaard gebleven onderdelen in het concept zijn geïntegreerd. Het beeldbepalende spoorwegstation in Vlissingen met zijn markante silhouet is tevens van grote stedenbouwkundig-historische waarde als markering van het begin/eindpunt van de enige spoorverbinding in Zeeland en de historisch-functionele relatie met de veerhaven. Het figuratief-symbolische beeldhouwwerk van Jo Uiterwaal is van grote cultuur- en kunsthistorische waarde als conceptueel onderdeel van het samengaan van bouwkunst en beeldende kunst en wegens de ambachtelijk-technische pionierswaarde omdat hier voor het eerst is geëxperimenteerd met polychromie in keramiek en het bakken uit één stuk.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Spoorwegstation

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument